

WERELDBURGERSCHAPSEDUCATIE

KIJKWIJZER DISCUSSIE

Een discussie bestaat uit verschillende componenten.

Per component worden enkele handvatten aangereikt die inspiratie bieden bij het uitwerken van een discussie.

ORGANISATIEVORMEN	<ul style="list-style-type: none"> • Stellingenspel • Onderzoekskring • Competitie-debat • Kortgeding • Discussiëren met een hoed • Carrousel • Jigsaw • Rangschikken
REGISTREREN	<ul style="list-style-type: none"> • Zorg voor een verslag of synthese • Zorg voor een kwaliteitsvolle nabespreking • Geef toeschouwers een opdracht
GESPREKSREGELS	<ul style="list-style-type: none"> • Stelt zich neutraal op • Stelt zich respectvol op • Stelt zich doelgericht en constructief op • Stelt zich kritisch en onderzoekend op • Denkfouten <p>(Zie ook kijkwijzer gespreksregels discussie)</p>
ARGUMENTATIE	<ul style="list-style-type: none"> • Statistisch materiaal • Gezagsargumenten • Begripsomschrijving • Implicaties • Concretisering • Categorisering • Intenties
BEGELEIDEN MODEREREN	<ul style="list-style-type: none"> • Begeleider / moderator • Inhoudelijk ondersteuner • Advocaat van de duivel • Eigen standpunt

WERELDBURGERSCHAPSEDUCATIE

KIJKWIJZER DISCUSSIE GRESPREKSREGELS

Hieronder zijn enkele gespreksregels opgenomen die kunnen worden besproken in de evaluatie van een discussie.

STELT ZICH NEUTRAAL OP	<ul style="list-style-type: none"> • Vermijdt emotionele uitdrukkingen gezichtsuitdrukkingen, gebaren, ... • Stelt de eigen mening niet voor als feiten. • Profileert zichzelf niet als autoriteit over de controversie. • Eerbiedigt de toegewezen spreektijd.
STELT ZICH RESPECTVOL OP	<ul style="list-style-type: none"> • Laat anderen uitpraten. Onderbreekt anderen niet. • Vraagt het woord door zijn hand op te steken. • Luistert naar argumenten van anderen. • Vriendelijk ten opzichte van leerlingen die een andere mening hebben. • Leeft zich in in een ander standpunt. • Bestrijdt argumenten op de inhoud, speelt het niet op de persoon. • Vraagt andere leerlingen om hun mening. • Geeft leerlingen met een interessante inbreng complimenten. • Bemiddelt bij verschillen van mening • Gebruikt humor.
STELT ZICH DOELGERICHT EN CONSTRUCTIEF OP	<ul style="list-style-type: none"> • Haalt er geen zaken bij die er niet bij horen. Blijft bij het onderwerp. • Vat samen wat een ander gezegd heeft. • Bouwt voort op inbreng van leerlingen. • Geeft nieuwe informatie • Stelt mogelijke oplossingen voor.
STELT ZICH KRITISCH EN ONDERZOEKEND OP	<ul style="list-style-type: none"> • Baseert zijn mening op inhoudelijk juiste argumenten. • Nuanceert en heroverweegt door kritische vragen. • Vraagt om argumenten concreet te maken. • Vraagt naar persoonlijke ervaringen of voorbeelden. • Vraagt om verbanden te leggen met andere ideeën. • Benoemt verschillen en overeenkomsten. • Maakt inschattingen van de gevolgen van oplossingen.
DENKFOUTEN	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik van vage termen. • Gebruik van valse vergelijkingen. • Zich baseren op oncontroleerbare informatie. • Onbewezen meningen als feiten presenteren. • Vertekenen van andere leerlingen hun standpunten. • Lichtvaardige generalisaties

WERELDBURGERSCHAPSEUCATIE

KIJKWIJZER DISCUSSIE STELLINGENSPEL

STELLING

Een stelling is een beknopte, scherp, krachtig en positief geformuleerde zin. Indien nodig wordt de tijd, ruimte en doelgroep gespecificeerd en vanzelfsprekend moet het mogelijk zijn om voor of tegen de stelling te zijn. Bijvoorbeeld: “Geld maakt niet gelukkig,” of “Geweld is altijd zinloos,” of “Onderwijs bevordert crimineel gedrag,” zijn mogelijke stellingen. Meestal is het aan te raden om het aantal stellingen te beperken. Minder stellingen laten ruimte voor meer diepgang en argumentatie.

GROEPSGROOTTE

Om de participatie te verhogen discussiëren leerlingen best in kleine groepen van tussen de vier en zes leerlingen, hoewel een stellingenspel natuurlijk ook met de hele klas kan. Als er in een grote groep wordt gediscussieerd, helpt het vaak om te werken met een “praatstok” of “microfoon,” zodat duidelijk is welke leerling aan het woord is.

STELLINGINNAME

Iedere deelnemer neemt stelling en deze stellinginname wordt ook visueel weergegeven. De leerlingen nemen bij aanvang van de discussie een stelling in en gaandeweg krijgen ze de kans om zich te heroriënteren. Die visualisatie kan op verschillende manieren:

- Iedere leerling krijgt twee gekleurde kaartjes of bordjes en steekt bijvoorbeeld het rode op als hij tegen is en het groene als hij voor is.
- Alle leerlingen plaatsen zich op een lijn of continuüm in de klas, waarbij links de leerlingen staan die tegen zijn en rechts de leerlingen die voor de stelling. Middenin kunnen de leerlingen staan die geen mening hebben of die een meer genuanceerde mening hebben
- Er worden drie stoelen opgesteld in de klas: een ‘eens-stoel’, een ‘oneens-stoel’ en een ‘weet-niet-stoel’. De groep verdeelt zich achter de stoelen. De leerling die argumenten wil aangeven voor zijn mening, gaat op de stoel zitten. De leraar duidt aan wanneer een leerling moet wisselen.
- Er hangen drie flappen in de ruimte: een pro, contra en twijfel. Leerlingen plaatsen zich bij een flap en zoeken argumenten voor hun stellinginname.
- Leerlingen staan elkaar op één lijn. Wie het eens is met een stelling springt één meter naar rechts. Wie het oneens is springt naar links.
- Leerlingen geven via een cijfer aan of ze voor of tegen zijn. Bijvoorbeeld: 1 = helemaal eens, 2= eens, 3 =oneens, 4 = helemaal oneens, 5 = geen mening.

ARGUMENTATIE

Het belangrijkste deel in een stellingenspel, is de argumentatie. Hier moet voldoende tijd voor worden uitgetrokken. Het is aan te raden om leerlingen even tijd te geven om zich voor te bereiden op de argumentatie. Dat kan bijvoorbeeld door gelijkgestemden samen te zetten.

WERELDBURGERSCHAPSEDUCATIE

KIJKWIJZER DISCUSSIE ONDERZOEKSKRING

In een onderzoekskring buigt een deel van de leerlingen zich over een vraag, probleem of casus, terwijl de andere leerlingen observeren. Een doorschuifstelsel of taakverdeling zorgt ervoor dat iedere leerling betrokken blijft.

VISKOM

In een viskomdiscussie zijn de leerlingen opgesteld in drie groepen. Groep 1 vormt de binnenste cirkel. Groep 2 gaat rond die groep zitten. Groep 3 gaat om groep 2 zitten. Enkel de binnenste cirkel mag discussiëren. De andere twee groepen observeren. De leraar formuleert een probleemstelling met drie deelvragen. Over de eerste deelvraag discussieert groep 1 gedurende een vooraf bepaalde tijd. Daarna mag groep 2 verschuiven naar de binnenste discussiecirkel, terwijl groep 1 in de buitenste cirkel gaan zitten en groep 3 naar binnen schuift. Groep 2 reageert eerst op de vorige discussie en discussieert dan over deelvraag 2. Vervolgens wordt voor de laatste maal doorgeschoven en komt groep 3 in de binnenste cirkel. Ook zij mogen kort reageren op de vorige discussie en dan deelvraag 3 aanpakken.

ALTER-EGO-METHODE

Bij deze werkvorm wordt de klas verdeeld in twee groepen die zich opstellen in twee concentrische cirkels. Opnieuw buigt de binnenste cirkel zich over een probleem of vraag. Zij zijn de "ego's" en voeren het woord. Achter elke leerling zit een andere leerling: het 'geweten' (alter-ego). De ego's mogen echter alleen zeggen wat met het 'geweten' is afgesproken. Voor de discussie krijgen de ego's en alter-ego's dus voldoende tijd om te overleggen, hun standpunt te bepalen en argumenten voor te bereiden. Ze kunnen, als ze hiervan afwijken, door het 'geweten' worden onderbroken door middel van een time-out (T-teken met de handen). De discussie wordt dan kort stopgezet. Ego en alter-ego overleggen, waarna de discussie weer verder gaat. Na verloop van tijd kunnen ego en alter-ego van plaats wisselen en wordt de discussie voortgezet.

FORUM- OF PANELDISCUSSIE

De leraar kan er ook voor kiezen om leerlingen niet te laten doorschuiven. In dat geval discussieert een deel van de klas als een soort discussiepanel. De forumleden hebben elk een ander standpunt en krijgen tijd om zich voor te bereiden. De andere leerlingen observeren. Het is evenwel aan te raden om de toeschouwers een taak te geven: ze kunnen de pro's en contra's samenbrengen op het bord, vragen noteren of stellen bij wat er inhoudelijk gezegd wordt of de kwaliteit van de inbreng van hun medeleerlingen in kaart brengen. Na afloop van het gesprek kan hen ook gevraagd worden om mogelijke oplossingen te formuleren. Er kan ook gewerkt worden met een open stoel in het panel, waarop een toeschouwer kan gaan zitten als hij een bijdrage wil leveren aan de discussie.

WERELDBURGERSCHAPSEDUCATIE.UCLL.BE